

Măsura	Instalarea tinerilor fermieri
Articole care stau la baza măsurii	Articolul 20 a (ii) și Art.22 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 Articolul 13 și Anexa II punctul 5.3.1.1.2 din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006.
Codul măsurii	112

Motivația sprijinului

Datele statistice prezentate în PNS cât și în Programul Național de Reformă pun în evidență faptul că un procent relativ mare de tineri, cu vârsta cuprinsă între 24 și 44 de ani, sunt ocupați în agricultură. Această situație este cauzată de faptul că, neavând alte surse de venit, tinerii din mediul rural rămân în comunitățile din care fac parte pentru a ajuta la efectuarea unor activități agricole.

Un aspect foarte important este acela că, în totalul forței de muncă ocupate în agricultură ponderea salariaților este foarte mică, de aprox. 6%. Ponderea cea mai mare este deținută de lucrătorii pe cont propriu (51,6%) și de lucrătorii familiali neremunerați (42,0%). Aceste două categorii cuprind în mare măsură “alți membri de familie”, respectiv și tineri cu vârstă sub 35 de ani. (INS, 2005)

Analizând structura de vârstă a managementului în cadrul exploatațiilor agricole individuale mai mari de 1 UDE, se constată că o pondere foarte mare de 71% o reprezintă șefii de exploatații cu vârsta de 55 de ani și peste, comparativ cu ponderea celor cu vârsta între 35 și 55 de ani de 25% și a tinerilor sub 35 de ani de numai 4%. (EUROSTAT, 2005)

Tendința de îmbătrânire a șefilor de exploatații se observă și în cadrul exploatațiilor cu personalitate juridică (sub 35 de ani doar 11%, iar peste 45 de ani 66%) (INS, 2005). Ponderea exploatațiilor agricole conduse de tinerii fermieri sub 35 de ani a înregistrat un trend descendent în perioada 2003-2005, de la 9% la 7%, reflectând și un grad scăzut de ocupare a acestora în exploatațiile agricole, de aprox. 4,5% în țara noastră, față de 8,3% cât s-a înregistrat la nivelul UE-27 (EUROSTAT, 2005). Spre deosebire de situația la nivel comunitar, în România suprafața agricolă utilizată de tinerii sub 35 de ani este mult mai mică față de cea utilizată de celelalte categorii de vârstă. (EUROSTAT, 2005)

Agricultorii tineri (sub 40 de ani) reprezintă numai 10% din populația totală de fermieri, exploatând un procent de 10% din SAU. La cealaltă extremă, agricultorii care au depășit vârsta pensionării (peste 65 de ani) reprezintă 43% din numărul total de fermieri și exploatează 31% din SAU. Agricultorii care vor depăși vârsta pensionării la sfârșitul perioadei de programare (încadrându-se în categoria de vârstă 55-64 ani în 2005) reprezintă un procent suplimentar de 22% din totalul fermierilor și de 24% din SAU. Jumătate din suprafețele deținute de exploatațiile de subzistență sunt conduse de persoane care au depășit vârsta pensionării, în timp ce 20% sunt deținute de agricultori care, la sfârșitul acestei perioade de programare, vor fi aproape sau vor fi depășit pragul de pensionare. Împreună, aceste două categorii de vârstă exploatează 32% din SAU a României. Aproape jumătate din cei care conduc exploatațiile de semi-subzistență au depășit vârsta pensionării și practică agricultura pe 40% din suprafața aflată în acest segment. Numai 1% din aceștia au sub 34 de ani, în timp ce 7% se află în categoria 35-39 de ani. Problema vârstei înaintate este mult mai puțin pronunțată în exploatațiile comerciale mai mari.

Având în vedere că segmentul de vârstă cuprins între 40 și 55 de ani deține în prezent o pondere foarte mare, fără a lua măsuri de întinerire, ponderea șefilor de exploatație cu vârsta de peste 65 de ani va crește semnificativ în perioada următoare.

Această tendință, care se manifestă la nivelul întregului spațiu rural, riscă să pună în pericol activitatea agricolă viitoare, cu efecte asupra economiei, culturii, peisajului și tradițiilor satului românesc.

În ceea ce privește nivelul de instruire al tinerilor, acesta este superior față de cel al vârstnicilor, numărul de absolvenți ai învățământului superior în domeniul agricol înregistrând o evoluție pozitivă în perioada 2000-2005, cu o creștere de peste 5 ori.

Reînnoirea generației șefilor de exploatații agricole devine o necesitate a sectorului agricol, având ca efect atât îmbunătățirea competitivității acestuia, cât și îmbunătățirea vieții sociale a comunităților rurale. Generația tânără de fermieri poate să îndeplinească mai ușor cerințele pe care societatea le solicită profesiei de agricultor și totodată și pe cele cerute prin regulamentele Politicii Agricole Comune: securitate alimentară, igienă și bunăstare a animalelor, diversificare, obținere de produse locale de calitate superioară, conștientizare a rolului pe care îl joacă agricultura în combaterea schimbărilor de climă (utilizarea energiei regenerabile, biodiversitate, reducerea emisiilor de dioxid de carbon), creare de locuri de muncă și creștere economică în mediul rural, conștientizare a efectelor negative determinate de abandonul terenurilor agricole.

Tinerii fermieri promovează, de asemenea, o gamă largă de activități (turism rural, conservarea tradițiilor și moștenirii culturale), participă la asocierile locale.

Obiectivele măsurii

Obiective generale

- Îmbunătățirea și creșterea competitivității sectorului agricol prin promovarea instalării tinerilor fermieri și sprijinirea procesului de modernizare și conformitate cu cerințele pentru protecția mediului, igiena și bunăstarea animalelor, siguranța la locul de muncă;
- Îmbunătățirea managementului exploatațiilor agricole prin reînnoirea generației șefilor acestora, fără creșterea populației active ocupate în agricultură.

Obiective specifice

Creșterea veniturilor exploatațiilor conduse de tinerii fermieri.

Obiective operaționale

Creșterea numărului de tineri agricultori care încep pentru prima oară o activitate agricolă ca șefi de exploatații și încurajarea tinerilor fermieri de a realiza investiții.

Domeniul de acțiune

Sprijinul acordat în cadrul măsurii, are ca scop:

- a) Îmbunătățirea managementului exploatației agricole;
- b) Îmbunătățirea performanțelor generale ale exploatației agricole;

- c) Adaptarea producției la cerințele pieței;
- d) Respectarea normelor comunitare, în special, cerințele de eco-condiționalitate, de protecție a muncii, protecția mediului și sanitar-veterinare.

Prevederile acestei măsuri se aplică la nivelul întregului teritoriu al României.

Definirea beneficiarilor

Sprrijinul financiar prevăzut pentru această măsură, se acordă fermierilor așa cum sunt definiți în subcapitolul 5.2. și care îndeplinesc la momentul solicitării sprijinului următoarele condiții:

- a) Au vârsta sub 40 de ani și se instalează pentru prima dată în exploatațiile agricole, ca și conducători (șefi) ai exploatației;
- b) Dețin sau se angajează să dobândească¹ competențe și calificări profesionale în raport cu activitatea pe care urmează să o desfășoare.
- c) Prezintă un Plan de afaceri pentru dezvoltarea activităților agricole din cadrul exploatației,
- d) Sunt membri ai familiei de fermier, care au lucrat mai mult de 50% din timpul lor de lucru în cadrul fermei (nu neapărat în ferma familiei de fermier) cu cel puțin 12 luni înaintea instalării sale pe cont propriu.

Nivelul minim de calificare solicitat este:

- absolvent de liceu sau de școală profesională/școală de arte și meserii în domeniul agricol, veterinar și economic cu profil agricol;
- absolvent de liceu sau de școală profesională/școală de arte și meserii care prezintă un certificat de calificare sau un certificat de absolvire a unui curs de formare de minim 150 de ore în domeniul agricol, veterinar sau economic cu profil agricol.

O exploatație agricolă nu poate primi sprijin prin această măsură decât o singură dată.

Nu se acordă sprijin prin această măsură, persoanelor care nu au acte de proprietate sau contracte de arendă/concesionare încheiate în nume propriu, cu excepția soțului sau soției. În acest ultim caz, un singur membru al familiei poate primi sprijin, chiar dacă ambii soți îndeplinesc condițiile prevăzute în măsură.

Definirea instalării

Instalarea tinerilor fermieri reprezintă activitatea de înființare și/sau preluare prin transfer de proprietate și/sau arendă/concesionare a unei exploatații agricole între 6-40 UDE care produce în

¹ Conform art.13 (1) din Regulamentul (CE) nr.1974/2006, tânărului fermier care beneficiază de sprijin pentru instalare, i se poate acorda o perioadă de grație care nu poate să depășească 36 de luni de la data adoptării deciziei individuale de acordare a ajutorului, pentru a putea permite tânărului fermier să se conformeze cerințelor prevăzute la art. 22 alin. (1) lit. b din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 referitoare la dobândirea pregătirii și/sau competenței profesionale în cazul în care aceștia au nevoie de o perioadă de adaptare sau de restructurare, specificată în Planul de afaceri.

principal produse agricole vegetale și animale (materie primă) pentru consum uman și hrana animalelor, pentru prima dată în calitate de conducător (șef) de exploatație.

Definiții:

- **Exploatația agricolă** este o unitate tehnico-economică ce își desfășoară activitatea sub o gestiune unică și are ca obiect de activitate exploatarea terenurilor agricole și/sau activitate zootehnică.
- **Conducătorul exploatației** este acea persoană care administrează și își asumă riscuri economice privind exploatarea agricolă (poate fi: persoană fizică sau acționar unic).
- **Unitatea de dimensiune economică (UDE)** reprezintă unitatea prin care se exprimă dimensiunea economică a unei exploatații agricole determinată pe baza marjei brute standard a exploatației (Decizia Comisiei nr. 85/377/CEE). Valoarea unei unități de dimensiune economică este de 1.200 Euro.

Contractele de arendare trebuie să fie încheiate pe termen de minim 5 ani.

Exploatarea agricolă trebuie să fie înregistrată în Registrul Fermelor înainte de solicitarea sprijinului.

Tinerii fermieri care beneficiază de sprijin prin această măsură sunt obligați să urmeze, în primii trei ani de la primirea sprijinului, cursuri de formare profesională prin măsura 111 „*Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe*” în cel puțin unul din domeniile: managementul exploatației agricole, contabilitatea fermei, protecția mediului, agricultură ecologică etc.

Criterii de selecție a beneficiarilor măsurii:

- deține o fermă de semi-subzistență;
- deține o exploatarea agricolă într-o zonă defavorizată;
- are în proprietate exploatarea agricolă ;
- face parte dintr-o formă asociativă, recunoscută conform legislației în vigoare;
- accesează o măsură de agromediu.

Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu criteriile de selecție mai sus menționate.

Sistemul de selecție este cel prevăzut la subcapitolul 5.2.4 „Procedura de selecție”.

Rezumatul cerințelor Planului de afaceri

Pentru acordarea sprijinului prin această măsură Planul de afaceri trebuie să cuprindă:

- O scurtă descriere a situației curente;

- Obiectivele restructurării;
- Detalierea investițiilor necesare pentru atingerea obiectivelor, inclusiv date tehnice, parte desenată, dovada că a făcut demersurile pentru a obține toate avizele și autorizațiile, în conformitate cu legislația în vigoare;
- Schimbările de management solicitate;
- Pregătirea profesională solicitată;
- Tipul și cantitatea produselor obținute în timpul și după restructurare, inclusiv oportunitățile de piață;
- Demonstrarea viitoarei viabilități economice: costuri, venituri și cheltuieli realizate;
- Elemente referitoare la mediu;
- Evaluarea principalelor riscuri;
- Graficul de timp pentru restructurare, inclusiv obiective și etape.

Planul de afaceri trebuie să includă detalii privind investițiile care se realizează demonstrând că cel puțin 30% din sprijinul acordat va fi investit pentru realizarea conformității cu standardele comunitare, modernizarea și dezvoltarea exploatației, astfel:

- construirea și/sau modernizarea clădirilor utilizate pentru producția agricolă la nivel de fermă, incluzându-le și pe cele pentru protecția mediului;
- achiziționarea sau achiziționarea în leasing de tractoare noi, combine de recoltat, mașini, utilaje, instalații, echipamente și accesorii, echipamente și software specializate;
- achiziționarea de animale și după caz a cotei de producție;
- plantarea și replantarea plantelor perene;
- achiziționarea de teren pentru activități agricole.

Planul de afaceri trebuie să includă toate detaliile privind investițiile care se realizează atât din sprijinul acordat prin măsură cât și/sau prin accesarea măsurii 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”. Elaborarea Planului de afaceri va putea fi sprijinită prin măsura 143 „Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori” și constituie document justificativ pentru accesarea măsurii 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”.

Beneficiarul va prezenta în planul de afaceri detalii despre sprijinul pe care dorește să-l obțină și prin accesarea altor măsuri din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Conformitatea primei etape cu Planul de afaceri va fi evaluată de către Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, nu mai târziu de 3 ani de la data adoptării deciziei individuale de acordare a sprijinului de instalare a tânărului fermier, iar conformitatea completă nu mai târziu de 5 ani de la data adoptării deciziei individuale de acordare a sprijinului de instalare a tânărului fermier. Dacă solicitantul nu s-a conformat Planului de afaceri în momentul evaluării acestuia, cu excepția situației când neconformitatea a

fost determinată de cauze independente de voința sa, definite ca fiind cauze de forță majoră: inundații, secetă prelungită, furtuni etc., pentru care se întocmesc dosare de către comisiile locale de specialitate, constituite în acest scop, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit va proceda la recuperarea sprijinului, în condițiile pe care le va defini ulterior.

Planul de afaceri trebuie să prevadă investiții, inclusiv prin măsura 121 “Modernizarea exploatațiilor agricole”, pentru respectarea standardelor comunitare în vigoare, astfel încât la expirarea perioadei de grație de 36 de luni de la data instalării, exploatația să îndeplinească aceste standarde.

Decizia individuală de acordare a sprijinului se adoptă în termen de maxim 18 luni de la data instalării (data la care a preluat/înființat exploatația).

Utilizarea posibilității de a combina diferite măsuri prin Planul de afaceri dând acces tinerilor fermieri la aceste măsuri

Conform art.13 (5) din Regulamentul (CE) nr.1974/2006, în situația în care prin Planul de afaceri se prevede accesarea și a altor măsuri din PNDR, acesta trebuie să fie suficient de detaliat pentru a susține o cerere de sprijin în temeiul măsurilor în cauză. Astfel, tinerii fermieri pot să acceseze măsurile care vizează formarea profesională și serviciile de consultanță. După caz, un tânăr fermier poate accesa măsura de modernizare a exploatațiilor agricole.

Volumul sprijinului

Sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri va fi acordat sub formă de primă, în două tranșe. Beneficiarul trebuie să demonstreze la data ultimei verificări că dimensiunea fermei este de peste 10 UDE și a crescut cu minim 4 UDE de la data adoptării deciziei individuale de acordare a sprijinului de instalare a tânărului fermier.

Sprijinul pentru instalare este de 12.000 Euro pentru o exploatație agricolă cu dimensiunea minimă de 6 UDE, iar peste această dimensiune sprijinul pentru instalare poate crește cu 4.000 Euro/1 UDE dar nu va putea depăși 40.000 Euro/exploatație.

Modalitatea de plată

Sprijinul de instalare va fi acordat în două tranșe de plată:

- Prima tranșă se va acorda la data aprobării de către APDRP a solicitării pentru acordarea sprijinului și va fi de 60% din valoarea sprijinului pentru instalare;
- A doua tranșă, de 40% din valoarea sprijinului pentru instalare se va acorda la îndeplinirea acțiunilor prevăzute în Planul de afaceri, obligatoriu conformitatea cu standardele comunitare. Verificarea condițiilor pentru acordarea celei de a doua tranșe nu va depăși 36 luni de la data adoptării de către APDRP a deciziei pentru acordarea sprijinului.

Recuperarea primei tranșe nu va fi solicitată în cazul în care tânărul fermier nu îndeplinește la data verificării, conformitatea cu acțiunile prevăzute în Planul de afaceri, din cauza unei situații *de forță majoră*, iar a doua tranșă nu va mai fi plătită.

Tinerii fermieri trebuie să restituie întreaga sumă primită dacă își încetează activitatea agricolă mai devreme de trei ani de la data depunerii solicitării de plată pentru cea de a doua tranșă.

Finanțare

Alocarea financiară a măsurii pentru perioada 2007-2013:

Cost total: 337.221.484 Euro

Cheltuială publică: 337.221.484 Euro

Acorduri tranzitorii

Nu e cazul.

Corelarea cu alte măsuri din FEADR și alte fonduri

Srijinul acordat este complementar acțiunilor prevăzute în cadrul altor măsuri din Axa I (111 „*Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe*”, 121 „*Modernizarea exploatațiilor agricole*”, 125 „*Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii*”; 141 „*Srijinirea fermelor agricole de semi-subsistență*” și „143 „*Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori*”) și din Axa II.

Srijinul acordat prin această măsură este complementar acțiunilor prevăzute în cadrul altor Fonduri:

Fondul Social European (FSE)

Cuantificarea obiectivelor pentru indicatorii comuni UE

Tipul de indicator	Indicator	Ținta 2007 -2013
Realizare	Numărul total de tineri fermieri srijiniți	13.631
	<ul style="list-style-type: none">din care femeidupă tipul sectorului agricol/tipul de producție în conformitate cu Decizia (CE) 369/2003*	1.636
	Volumul total al investițiilor (Euro)	404.256.166

Rezultat	Creșterea valorii adăugate brute în fermele care beneficiază de sprijin (mil. Euro)	135
Impact**	Creșterea economică (mil. Euro)	2.396,4
	din care contribuția Măsurii 112	108
	Creșterea productivității muncii	Creștere anuală cu 8%

*) Notă: **Conform Deciziei (CE) nr. 369/2003 cu privire la clasificarea principalelor tipuri de ferme – TF8,**

1. Sectorul agricol cuprinde:

- culturi de câmp (cereale, oleaginoase, culturi proteice, tehnice, culturi rădăcinoase câmp);
- horticultură (legume de grădină, flori, plante ornamentale, ciuperci);
- viticultură (viță de vie pentru vin și struguri de masă);
- culturi permanente (fructe);
- creșterea animalelor pentru lapte;
- creșterea animalelor (excluzând laptele);
- granivore (porci și păsări);
- mixt (creșterea animalelor pentru lapte și carne/culturi vegetale și creșterea animalelor).

2. Tipul de producție cuprinde:

- produse agricole ecologice;
- produse agricole convenționale.

** Valoarea indicatorilor a fost calculată la nivel de axă.